

LLEGAT JUAN MANUEL DÍAZ-CANEJA A L'IVAM

IVAM CENTRE JULIO GONZALEZ

27 FEBRER - 6 ABRIL 1997

Juan Manuel Díaz-Caneja (Palència 1905-Madrid 1988) va ser fill de l'advocat i escriptor Juan Díaz Caneja. El 1923 es va traslladar a Madrid per a cursar estudis d'arquitectura i es va matricular en dibuix preparatori per a l'ingrés a la universitat al taller de Vázquez Díaz, on va iniciar el seu contacte amb la pintura. Durant els seus anys de residència a Madrid, va freqüentar els ambients artístics i culturals, i es va allotjar temporalment a la Residència d'Estudiants, on va participar en diverses representacions teatrals. La seua gran sensibilitat artística el va acostar també a la poesia. Els seus primers poemes aparegueren publicats en la revista *Parábola* el 1928 i, aquest mateix any, va participar amb la seua pintura al Salón de Independientes de l'*Heraldo de Madrid*. Durant aquesta etapa de la seua vida a Madrid va mantenir freqüents contactes amb alguns personatges de la vida cultural, com per exemple Jesús Olasagasti, Rivas Cherif, la família Vázquez Díaz, els germans Halffter, l'escultor Alberto i Benjamín Palencia. El 1929 es va traslladar a París, i després d'una breu estada a Saragossa es va reincorporar en el món artístic madrileny, moment en què es va produir una radicalització en la seua actitud política que l'acostaria a l'anarquisme.

El 1931, poc després de proclamar-se la República, va publicar, juntament al poeta J. Herrera Petere, l'únic número de la revista d'avantguarda *En España ya todo está preparado para que se enamoren los sacerdotes*. Va realitzar una exposició individual al Museo de Arte Moderno el 1934. En esclatar la guerra civil va lluitar al costat dels anarquistes i posteriorment amb el Partit Comunista. En aquest període va conèixer la seua dona Isabel Fernández i va escriure la majoria dels poemes que formarien el *Libro de Jubilos*, poemari que no va arribar a publicar; la majoria d'aquests poemes apareixeria incorporada al volum *Versos ocultos*, compilat i publicat per Javier Villán el 1991.

Va arribar a la maduresa del seu estil pictòric –centrat en l'austera recreació del paisatge castellà–, en la qual s'aprecien uns elements propis del cubisme, durant els difícils anys de la postguerra. A causa de la seua filiació política va ser empresonat a Carabanchel i Ocaña des del 1948 fins al 1951. Després d'eixir de la presó es va realitzar una exposició de la seua obra al Museo Nacional de Arte Contemporáneo per mediació del director de la institució, Checa Goitia, i el 1959 la seua obra es va exposar a la Dirección General de Bellas Artes, amb un catàleg prologat pel poeta Gabriel Celaya. A la fi dels anys cinquanta s'aprecia una variació temàtica en la seua pintura, ja que, sense abandonar l'austera visió del paisatge castellà, comencen a proliferar les natures mortes de reconoscible factura cubista amb evidents referències a Cézanne. Quan a mitjan anys seixanta la seua pintura es transforma i esdevé més depurada, menys descriptiva, els paisatges i natures mortes apareixeran amb freqüència integrats en una mateixa composició. Això no obstant, el paisatge castellà encara va tenir una presència constant en una obra cada vegada més essencial i pura.

Les exposicions se succeïren regularment des de la fi de la dècada dels setanta, així com també els homenatges i premis en reconeixement a la seua obra, d'entre els quals destaca el Premio Nacional de las Artes Plásticas que va rebre el 1980 i la Medalla d'Or de la Junta de Castilla y León que li atorgaren posteriorment. Entre les exposicions que li dedicaren, va tenir una especial rellevància l'antològica realitzada el 1984 a la Sala Pablo Ruiz Picasso de la Dirección General de Bellas Artes o l'exposició itinerant que a l'any següent li va dedicar la Junta de Castilla y León, que va significar un homenatge al gran paisatgista de les terres castellanes. En la darrera etapa de la seua vida, encara es va produir una nova evolució en el seu quefer artístic, accentuant radicalment el despullament de la pintura, reduint la presència del paisatge als seus mínims elements, amb la revitalització del cromatisme de la seua paleta, amb la qual cosa feia més patent el depurat lirisme de la seua obra i la sobrietat del seu estil.

L'exposició està formada per 39 obres, datades entre el 1931 i el 1985, que constitueixen una mostra excel·lent de les diferents etapes en l'evolució de la seua trajectòria artística. Aquest conjunt d'obres cedides per la dona de l'artista, la senyora Isabel Fernández, formen el Llegat Juan Manuel Díaz-Caneja, que aporta a les col·leccions de l'IVAM l'obra d'un dels pintors centrals –encara que secret– del segle XX a Espanya. El catàleg editat amb motiu de l'exposició conté textos de Jaime Brihuega i Javier Villán i reproduceix les obres exposades.

IVAM CENTRE JULIO GONZALEZ

Guillem de Castro, 118 - 46003 València
Tel. (96) 386 30 00 - Fax (96) 392 10 94

De dimarts a diumenge d'11 a 20 hores
Diumenge entrada gratuïta
Dilluns tancat

 GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

